

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nunțitul papal și ctitoria lui Constantin Brâncoveanu

În numărul anterior al foii noastre am comentat puțin «inspecția» pe care un nunțiu papal, în nepăsare de ceea ce însemnează suveranitatea și demnitatea statului român, a făcut-o dealungul și latul Ardealului. A fost o inspecție stăruitoare, amănunțită, cu voința manifestă de-a cotrobăi totul în sufletele, în instituțiile și viața poporului român unit cu Roma, în relațiile lui cu cel ortodox, pentru a face un raport detaliat, bogat în sugestii cari ne privesc, «stăpânului» din Vatican. N'a fost o simplă excursie, făcută din dorul de-a se distra privind câteva mostre ale pitorescului românesc, ci a fost o cercetare întinsă până în ultimele cătune ale noastre pentru a încuraja poporul într-o schismă dezastruoasă pentru statul și neamul nostru și pentru a constata la fața locului pedicile cari stau în calea ofensivei catolice și mijloacele cu cari iezuitismul Romei ar putea momi acest popor să între slugă la Vatican.

O spune singur nunțitul cu o dezinvoltură caracteristică pentru puțină grijă ce i-o inspiră existența unei autorități de stat român. Pretutindeni spune că vizitează țara «în numele sf. Părinte». B. o. la Făgăraș declară «Astăzi am venit în numele sf. Părinte să vizitez Făgărașul» («Universul» din 23 Mai 1937). Evident așadar că nu e vorba de-o vizită pentru plăcerea proprie, ci de împlinirea unei datorii, de-o misiune importantă, cu rosturile ei bine precizate. «Sf. Părinte» pretinde că are un drept asupra Făgărașului nostru, asupra cetății lui Negru-Vodă, și-și trimite vechilul să-l inspecteze și să-i raporteze. Așa

cum pretinde că are un drept asupra Sibului șagunian, asupra Clujului, asupra Turzii lui Mihai, asupra Țării Oltului, asupra Târnavelor și asupra Țării noastre întregi.

Vom stăruii de astădată asupra unei scene din filmul acestui alaiu care și-a purtat aroganța și necuviința peste plaiurile noastre sfinte de suferințele celor ce și-au apărât veacuri dearândul credința tocmai împotriva persecuțiilor celui care-și trimite azi nunții să le inspecteze. Să contemplăm o clipă scena: nunțitul papal în biserica lui Constantin Brâncoveanu din Făgăraș. Contrastul e uluitor. Ctitoria voevodului român care a suferit cele mai îngrozitoare chinuri morale și fizice și a primit moartea de martir numai pentru că n'a voit să-și răsească credința, trebuie să suporte înăuntrul ei, nu ca oaspe întâmplător, ci ca inspector cu drepturi depline asupra ei, pe reprezentantul unei credințe cu care n'a avut nici în clin, nici în mănecă martirul ortodoxiei românești. Sufletul ctitorului mucenic, care a ridicat această biserică pentru întărirea legăturii dintre românismul ardelean și cel de dincolo de Munți și pentru a i se pomeni la sfintele slujbe numele înaintea lui Dumnezeu, își vede amintirea alungată din această ctitorie, iar altarul care avea să simbolizeze unitatea neamului românesc în fața lui Dumnezeu, ajuns în slujba celor ce sfarmă această unitate. Nu există dorință mai nobilă, mai adâncă și mai obligatoare deci pentru ceice rămân, decât aceea pe care o lasă omul care moare de a se face rugăciuni pentru el. De împlinirea ei leagă toată nădejdea că sufletul său va găsi

har înaintea lui Dumnezeu, că neli-niștea și încordarea cea mai adâncă și mai fundamentală a sa, cea cu privire la viața veșnică, își va găsi, prin rugăciunile ce se fac într'un sfânt locaș zidit cu cheltuiala proprie, o rezolvare fericită. Și iață că toată nădejdea ce și a pus-o credinciosul suflet al lui Constantin Brâncoveanu în rugăciunile ce se vor face pentru el în această biserică, este nesocotită, dorința lui sfântă călcată în picioare, opera prin care a voit să ajute dreapta credință, făcută loc de sfidare a ei și de propagandă contra ei.

Numai niște ființe a căror sensibilitate sufletească e mai tocită ca pielea de elefant, sunt în stare să calce fără jenă, și fără să observe măcar pe ce calcă, peste aceste realități delicate.

Nu ne miră că a călcat peste ele curtea din Viena și papa din Vatican care a declarat pur și simplu prin bula sa mioapă și imorală ctitoria lui Brâncoveanu, catedrală catolică. Nu ne miră că un nunțiu, despărțit de sufletul nostru prin mări și țări, calcă zămbind cu ignoranță, peste comorile de suflet românesc ce zac batjocurite și îndurerate la temelie bisericii brâncovenescii. Cum să simtă habșburgii și casulii durerile românești când n'au nici o aderență, nici o comunitate cu ele? Ne miră însă că se găsec români cari se lasă încurajați de indemnurile străinilor ca să profaneze continuu un nume, o dorință sfântă, un suflet ce se sfășie în mormânt.

Dar auziți pe neadevărurile patente și neroziile pe cari le debitează acest nunțiu când se vede în ctitoria lui Brâncoveanu, desigur învățat de însoțitorii lui, dintre cari unul, vicarul mitropoliei blăjene, Macaveiu, are obrazul să le mai și traducă, fără să roșească măcar în fața unui auditor în care vor fi fost multe persoane cari cunosc dureroasa istorie a acestei biserici. Spune nunțitul cu can-doare: «Acest monument confirmă

meritul Făgărașului, de-a fi rămas în titulatura mitropolitului bisericii unite».

Dacă ar fi avut cât de puțin respect de adevăr nunțitul Cassulo sau ceice l-au învățat trebuia să zică: «Acest monument confirmă meritul voevodului Constantin Brâncoveanu și tăria credinții lui ortodoxe pe de-o parte, iar pe de alta — prin serviciul care-l face astăzi — rușinea și imoralitatea actului prin care Făgărașul a intrat în titulatura mitropolitului unit, căci acest act a constat în răpirea acestei biserici dela destinația ce i-a dat-o ctitorul». Într'adevăr mitropolitul Pataki ca să devină mitropolit de Făgăraș, a trebuit să pună mâna cu forța pe biserica lui Brâncoveanu, în August 1723.

Zice nunțitul papal mai departe: «El este o comoară de amintiri religioase și istorice». Da este! Însă amintirile acestea când trec prin sufletul unui unit sau catolic ar trebui să-i umple de rușine. Prima piesă din lanțul acestor amintiri trebuie să li se prezinte așa: această biserică nu-i a noastră, căci e zidită de Constantin Brâncoveanu pentru credința ortodoxă; a doua piesă și mai frumoasă ca întâia: pe urmă a devenit a noastră căci am furat-o; a treia: acum o ținem, deși e de furat.

Și continuă nunțitul nenorocita-cuvântare: «Fără a se face nedreptate altor biserici, ea poate fi considerată cea mai glorioasă biserică din țară». Aci e strașnic nunțitul. El ar vrea să spună că uniții au cea mai glorioasă biserică din țară, prin urmare și ei sunt cei mai glorioși. Numai cât gloria bisericii nu se răsfrânge tot ca glorie și asupra uniției. Ci gloria ei însemnează rușinea lor. Au făcut-o glorioasă pentru că au făcut-o să suferă și o țin în suferință. Gloria martirilor vine din suferința lor și ea înseamnă rușinea persecutorilor. Și mai e glorioasă această biserică pentru că e dela marele voevod Constantin Brâncoveanu, a cărui soartă, prin nu

* FOIȘOARA *

Școala educativă creștină ortodoxă, un imperativ al vremii

(4) de Dr. Nic. Balcă

Fundamentată pe această concepție metafizică, antropologia idealistă concepe pe om ca fiind locuitor alor două lumi: „al unei lumi spirituale, în care el stăpânește prin voința pură, și al uneia senzuală, în care el influențează prin faptă”,¹ și drumul pe care el trebuie să se miște duce la completa spiritualizare, la completa idealizare a acesteia din urmă. Căci omul trebuie să fie în slujba ideii. El trebuie să ajute ideii, dumnezeității dintr'însul, să se realizeze în toată deplinătatea, „denn Gott ist in uns als Kraft und Trieb”.² Și

în măsura în care Eul, omul, realizează ideea, el își câștigă libertatea, autonomia, așa că scopul suprem al vieții omenești este nimicirea oricărei heteronomii, pentru a-și câștiga autonomia absolută. Căci omul nu este liber, ci el trebuie să devină liber.³

„De aceea libertatea nu este numai tipul de formă mai înaltă, ci ea reprezintă de fapt existența adevărată în realitate, lumina viabilă, sau Dumnezeu, al cărei chip ea — și numai ea — îl realizează”.⁴ Libertatea este ființa ideii, ființa lui Dumnezeu și în măsura în care omul își câștigă libertatea, el se apropie de punctul unde „viața lui devine viața lui Dumnezeu, voința lui morală devine voința Lui, toată cunoașterea noastră este cunoașterea Lui în noi”,⁵ de punctul, așadar, în care spiritul omului a devenit identic cu spiritul lui Dumnezeu. „Adevărul este unitatea nedespărțită dintre nemărginit și absolut”.⁶

³ Comp. Br. Bauch, Grundzüge der Ethik, Berlin 1936.

⁴ Nic. Hartmann, op. cit. Bd. I—II. Abschnitt, Fichte, p. 98.

⁵ Ibid. op. cit. p. 118.

⁶ Ibid. op. cit. p. 382.

De aceea dacă am voi să caracterizăm idealismul, n'am putea face mai nimic merit acest lucru, decât spunând că el este o credință în nemărginitele posibilități ale spiritului uman, ale omenescului, așadar el este humanism. Căci humanismul însemnează așezarea omului în centrul lumii și al cosmosului, în care el dispune nemărginit subordonând totul dezvoltării posibilităților sale, ambițiilor și egoismului său. Omul, despre care vorbește idealismul humanist, se ridică cu pretenția de a deveni stăpân absolut al lumii și al vieții. Ba ceva și mai mult, cunoașterea lui creatoare îi asigură o putere creatoare nemărginită, căci ideile și noțiunile pe cari el le dezvoltă din sine ca revelații ale ideii în conștiința — reprezintă realitatea adevărată, pură și absolută.

Aproape de două sute de ani evoluția spirituală a omenirii se mișcă pe poteci humaniste.⁷ Humanismul a cuprins cu iluzionismul lui nu numai domeniile spiri-

⁷ Deși noi recunoaștem că metafizica humanistă nu apare în secolul al 18-lea, ci în filosofia antică.

tuale, ci și domeniile politicului, al economicului și al tehnicului. Și vom arăta, că nici unul dintre aceste domenii ale vieții n'a suferit mai mult influența inflației idealiste humaniste ca educația și școala. Căci humanismul este acela care a crescut și format tipul de om luciferic contemporan, care nu trăește decât prin sine și pentru sine, prin aceea că i-a dat acestuia iluzia, că el are închise în ființa sa nesfârșite posibilități, cari dezvoltate îi pot dăruia autonomia absolută. El a fost acela care a dat omului nebuna încredere că, rațiunea sa fiind organul prin care dumnezeiescul se realizează în lume, el ar fi în posesia unei cunoașteri pe care el și-o câștigă din sine însuși și care, fiind a priori, ar avea valabilitate absolută. Și școala este locul în care omul trebuie să învețe să se folosească de rațiunea sa și să-și desvoalte bogăția nesfârșită a posibilităților sale devenind un om ideal absolut liber.⁸ Și pretenția aceasta a pedagogiei humaniste este justificată de dorința de a domni a omului. Humanismul se înrădăcează adânc în spi-

⁸ Vezi Spranger, Lebensformen, p. 382.

¹ Fichte, Einige Vorlesungen über die Bestimmung des Gelehrten.

² Spranger, Das deutsche Bildungsideal der Gegenwart, Leipzig 1928, p. 6.

știu ce legătură tainică între ctitor și ctitorie, a rămas s'o reprezinte în istoria ei.

În sfârșit încheie nuntul: «Pictura ei arată sentimentele adânci creștinești ale poporului român față de biserică». Acți vine să-l aplauzi. El, săracul, va fi crezând că pictura e făcută de uniști și ea dovedește alipirea lor față de biserică. Bravi mai sunt uniști ăștia, și-a zis nuntul. Și sunt așa numai prin faptul că s'au unit cu Vaticanul. Biserici cum și-au făcut ei, nu și-a făcut nici un alt cult din România, amintiri bisericesti glorioase ca ale lor nimeni nu mai are în această țară, pictură ca a lor în biserici nu se găsește în bisericile cultelor neunite cu Roma. Și evident că trebuie să fie așa, pentru că nu există credincioși mai alipiți de biserică ca uniții pe cari îi crește Vaticanul.

Bietul nuntiu nu și-o fi dat seama în ce cursă a căzut: a tras dela începutul până la sfârșitul cuvântării o laudă zdravănă tocmai acelora la cari nu s'a gândit: ortodocșilor. Pictura bisericii brâncovenești e executată de ortodocși, ea dovedește alipirea lor față de biserică. Uniții n'au într'adevăr nici un monument glorios care să dovedească alipirea lor la biserică.

Dar dacă-i așa, dacă poporul român ortodox a fost admirabil de tare în credința sa, de alipit la biserică sa, de jertfitor față de ea, un popor ale cărui virtuți religioase și morale le oglindesc așa de frumos bisericile sale, dacă ortodoxia a fost în stare să crească un astfel de popor, atunci ce-a căutat și ce caută catolicismul la noi? Ce-a adus catolicismul în viața noastră? Furturi de biserici, promisiuni de privilegii, dascăli și inspectori aroganți dintr'o categorie de oameni neisprăviți și fără nici un căpătâi, culeși din toată lumea.

Ar fi momentul să ne lase în pace!

Câți sântem? Datele institutului nostru de statistică arată că la 31 Decembrie 1936 România avea 19 milioane 422.660 locuitori, cu un spor de 226.599 locuitori față de anul 1935. Dacă sporul menține la aceeași proporție, populația țării românești va trece în 1940 peste 20 de milioane. — Căsătorii în 1936, în România s'au celebrat 176.790; divorțuri s'au înregistrat 10.883. În anul precedent numărul căsătoriilor și al divorțurilor a fost cevaș mai mic.

ritul omului, ridicându-l pe acesta împotriva tragicului mărginirii sale și al destinului său. Aceasta este trăsătura fundamentală a filosofiei idealiste humaniste, încercarea titanică a spiritului omenesc de a deveni stăpânul absolut al lumii, al vieții și al destinului său: de a deveni identic cu Dumnezeu.

Drumul pe care omul poate realiza aievea acest scop suprem al vieții lui, este numit de filosofi și pedagogii idealști „Bildungsweg“, care nu este altceva decât drumul cultivării și al educației. Humanismul este încălzit și mișcat de o voință tenace de a forma un tip ideal omenesc. Și punctul de plecare al acestei voințe este faptul că omul este nemulțumit cu existența sa. „Că omul nu se lasă mulțumit de lumea sa, îl deosebește pe om de toate făpturile pe cari noi le cunoaștem.“⁹ Omul vrea să se depășească pe sine, el vrea să rupă orice heteronomie, pentru că să devină liber și atotputernic. Și humanismul nu putea să salveze iluzia unei asemenea libertăți, decât într'o sferă așa zisă ireală a spiritului. Autonomia absolută a Eului se află dincolo de sfera existenței reale, pe un plan ireal, căci existența reală e supusă legii cauzalității, care nu lasă nici un spațiu pentru o construcție aparte a omului.

De aceea idealismul humanist s'a văzut silit să construiască alături de sfera apariției, a lunei fenomenelor — cum o numește Kant — o sferă a idealității, a

⁹ Spranger, Goethes Weltanschauung, Insel-Bucherei, p. 19.

După criza spirituală, produsă de marele război trecut, a urmat o epocă de întoarcere către adevărurile propoveduite de biserică lui Isus Hristos.

Astfel, în centrul preocupărilor sociale și în viața individului, cultura spirituală religioasă a primit locul de cinste, ocupat cu demnitate și competență veacuri de-a rândul.

Educația tineretului, căreia i se acordă o meritată importanță în toate țările, nu putea să nesocotească acest curent, purtat pe aripi prevestitoare de eră nouă.

La noi, Biserica și-a câștigat dreptul firesc de a preda religia și în școala primară prin catiheți și preoți, încredințați a crește fii credincioși și cetățeni devotați statului.

Conștienți de sarcina grea și de misiunea prea înaltă, Biserica își dă silința a creia cele mai bune condițiuni pentru îndeplinirea operii de educație religioasă-morală.

În rândul preoților avem catiheți valoroși, cari prin munca și personalitatea lor pot desăvârși opera de educație pusă în slujba lui Dumnezeu.

Avem manuale destinate pentru îndrumarea catiheților și în curând vom avea manuale și pentru elevi: — Domnul va învrednici pe părintele D. Călugăr să-și termine minunata operă începută în excelenta «Serie Didactică» a publicațiilor din Sibiu lui Șaguna.

În calea spre desăvârșire a operei catihetice scriitorul modest al acestor rânduri vine acum să facă smerită propunere, dar cu neprețuite roade practice pentru elevi și mai ales pentru enoriașii parohiilor.

Și azi cu duioasă cucernicie mi-aduc aminte de *examenele* ce le aveam la școala primară confesională înainte de război, când părintele protopop era președinte, iar sătenii veniau să completeze decorul praznicului de sfârșit de an.

Azi, după 20 de ani, l-am aplicat și eu în domeniul religiei și m'am convins de importanța exa-

ideii, a irealului, a valorilor ireale. Aceste valori se găsesc față de realități într'o sferă transcendentă, — nu transcendentă — ele se găsesc în ființa spiritului omenesc într'o stare oarecum potențială și scopul este tocmai de a actualiza aceste valori, sau cum am mai arătat, de a realiza ideea. Căci sistemul valorilor — al valorii binelui, frumosului, adevărului și al sfințeniei — constituie ființa ideii. Și din trăirea ideii sau a valorilor se naște o formă interioară plină de sens, căci valorile au putere formativă — ideea fiind principiul formării — și în același timp se naște și cultura. Dar cum pot fi actualizate, realizate aceste valori? Cu ajutorul aceeae humanității și neo-humanității contemporani numesc „Bildung“ (influență formativă) și educație. Căci humanitate înseamnă cultură omenescă, ea este suma valorilor actualizate în actul trăirii omenesci.

Așadar idealismul pune ca țintă supremă a influenței formative și a educației formarea individului cu ajutorul valorilor culturale. „Semnul fundamental al unei formări adevărate este forma pătrunsă de valori, cât mai bogată în conținut și adecvată ființei individuale.“¹⁰ „Gebildetsein“ (a fi format) înseamnă de aceea „o existență individuală plină de valori“, o existență spirituală individuală, care, trezită de trăirea sensului imanent valorilor culturale și al valorilor obiective spirituale, devine o formă unitară pătrunsă de valori,

¹⁰ Kerschensteiner, Theorie der Bildung, 1926, p. 12.

Examenele de religie

menelor publice de religie. Și iată cum:

La examene, ținute în Duminică după masă, când elevii și elevele expun pe scurt materialul celor 7 clase, întrerupte prin câte o cântare sau declamație cu caracter religios, — învit părinții și enoriașii, cari în decurs de 2-3 ore au putința să-și reîmprospăteze sau să învețe adevăruri pe care nu le-au știut sau le-au uitat. Ca pe ecranul cinematografic apar și defilează cunostințele biblice dela facerea lumii până la călătoriile Pauline, dela Ingerelul celui din cl. I până la tâlcuirea Simbolului credinței, dela exodul lui Moise până la opera marelui Șaguna, desăvârșită în noua organizare bisericească.

Impresiunile sânt profunde, iar roadele pastorale vor fi neprețuite.

Ceeace poți face la un examen de religie în câteva ore, nu poți realiza în alte împrejurări ani de-a rândul...

Invit dar pe împreună slujitorii frați să încerce cât mai mulți a da un caracter solemn încheerii învățământului religiei și se vor convinge de roadele bune ce se desprind pe urma acestui fapt.

Se va obiecta că P. C. protopopi nu vor putea lua parte la toate examenele din parohii... În asemenea cazuri rolul de președinte delegat revine preotului local sau din parohia vecină, dar fără diurne prea costisitoare.

Modesta mea propunere, izvoată din experiență proprie, doresc ca autoritatea bisericească să o reglementeze desăvârșindu-o cu autoritatea și competența, în fața căreia ne închinăm respectuos todeauna.

Pr. Dr. Romul E. Iacob

În clipe de tăcere, poezii de Pr. I. Tănăsescu-Săhăteni, edit. Librăria Ioan Călinescu, Buzău. Un vol. de 96 pp. Lei 40.

Conține 38 poezii, în cea mai mare parte de cuprins religios. Se citesc ușor, având un stil curgător și nepretențios de-a se ridica pe culmile artei poetice.

sau dacă nu, se vede silit să devină o asemenea formă.¹¹ Din unitatea teleologică a ființei sensitive să se facă, cu ajutorul metodei formative, o unitate a unei ființe raționale determinată de norme (valori). A cultivă, a „formă“ un individ înseamnă „a contribui cu ajutorul bunurilor culturale la creșterea proprie a spiritului, ca acesta să devină o formă plină de sens“. Sau cu alte cuvinte experiența valorilor culturale în actul trăirii omenesci și punctul de realizare a lui Dumnezeu în om. Activitatea culturală devine o activitate etică și religioasă, iar urmarea acestui activism cultural este realizarea personalității absolut autonome. Căci a fi personalitate înseamnă a fi purtător de valori, și a purta valori în ființa ta înseamnă a fi pe drumul la sfârșitul căruia se află libertatea nemărginită.

Și lucrul conștient grație căruia omul poate să devină personalitate, se numește lucrul educativ. „Educația este lucrul conștient la trăirea valorilor (Wertbebung).“¹² „Scopul educației este ridicarea realității sufletești la valori și atragerea valorilor în realitatea sufletească“, zice fostul meu profesor de filosofie dela Jena, Bruno Bauch.¹³ Așa că ținta supremă a educației este, după idealismul humanist „Der seiner selbst mächtige, die Kräfte seiner Natur zur Wirklichkeit des Ideals seiner Individualität

¹¹ Ibid., p. 17.

¹² Spranger, Lebensformen, p. 338.

¹³ B. Bauch, Die erzieherische Bedeutung der Kulturgüter, 1930, p. 20.

Ziua Eroilor și Ziua Restaurației

Toată suflarea românească se închină cucernică în ziua Eroilor pentru harul Proniei cerești, care a răsplătit jertfa pentru libertate în războiul întregirii neamului. Și cu suflete înălțate așternem la treptele Tronului Majestății Sale Regelui Carol al II-lea omagiile noastre, rugând pe Dumnezeu să întindă brațul Său ocrotitor peste Rege și popor.

Onor. cler e învitat ca în aceste zile de concentrare sufletească generală să aducă prinosul binecuvântărilor sfintei noastre biserici și să-și dea concursul la programul oficial al serbărilor.

Sibiu, 1 Iunie 1937.

Consiliul arhiepiscopesc

Serbări la 8 și 10 Iunie în Sibiu

M. Sa Regele CAROL II, părintele iubitor al tinerimii, a făcut ca ziua Restaurației, dela 8 Iunie, să fie ziua tineretului român, pornind astfel generația tineră pe un nou drum al mântuirii.

În școala «Străjeriei» Suveranul a chemat pe toți elevii și elevele școalelor noastre, ca să învețe acolo ce însemnează credința creștină și iubirea față de țară, neam și Rege, și să cunoască valoarea muncii, a răbdării și a dreptății față de toți semenii lor, — ca să devie, în acest chip, străjeri apărători ai pământului românesc și păstrători de vechi și bune datini.

După sf. slujbă religioasă, în ziua de Marți, 8 Iunie 1937, ținută în catedrala mitropoliei, vor urma în piața mare diferitele exerciții și defilarea străjerilor, străjerelor și a premilitarilor în fața capilor autorităților.

Ziua comemorării eroilor se va desfășura Joi, 10 Iunie 1937, ca și în anii precedenți, prin servicii religioase la bisericile de toate confesiunile și în ființa de față a delegaților autorităților militare și civile pentru pomenirea eroilor.

Școalele de toate categoriile, societățile și corporațiile, formând procesiunea religioasă, se vor îndrepta spre Cimiti-

zusammenfassende, auf dem Gebiete des Lebens sich frei aus sich heraus bestimmende Mensch.“¹⁴ Educația este o activitate culturală, al cărei scop nu este altul decât „deslegarea spiritului normativ autonom în subiect“, zice Spranger, ceea ce echivalează cu realizarea personalității autonome, a acelei personalități care își dă sieși singură legea. Că aici își are obârșia individualismul și subiectivismul de care vorbim la începutul acestui studiu, credem că acest lucru e așa de evident încât nici nu trebuie să stăruim.

Și locul unde se întâmplă această personalizare a individului, este școala. „Tot ceea ce se întâmplă în școală, are un rost numai întrucât aceasta tinde spre realizarea ideii de om: realizarea umanității pure ca personalitate. De aceea ținta școlii nu poate fi, după idealismul humanist, decât formarea omului ideal.“¹⁵ Și școala nu-și poate îndeplini această misiune decât cu ajutorul culturii. Atât educatorul, cât și copilul sunt deopotrivă de îndatorați față de idolul obiectiv valabil care se numește cultură. Deasupra atât a învățătorului, cât și a elevului se află imperiul ireal al valorilor culturale, cerul în care se sălășluiește ideea veșnică.

Ne-am oprit mai mult la această doctrină filosofică pentru că ea este fundamentul întregii educații și al întregului învăț-

¹⁴ Hugo Gaudig, Die Schule im Dienst der werdenden Persönlichkeit, 5. Aufl. Bd. I. Leipzig 1922, p. 91.

¹⁵ Dr. Nic. Balcă, op. cit., p. 18.

rul Eroilor, unde se va sluji parastasul întru amintirea Lor și se vor depune pe morminte cununile de flori, omagiile recunoștinții și pietății noastre.

In cursul zilelor de 8 și 10 Iunie, toate clădirile publice, precum și casele particulare, vor arbora drapelul național.

† Prot. Dr. J. Blaga 1864—1937

Prea Cucernicul și mult valorosul protopop al Brașovului, Dr. Iosif Blaga, a încetat din viață Miercuri, în 2 Iunie 1937, în etate de 73 de ani.

Suferind de mai multă vreme, boala sa se agravează în zilele din urmă și pune sfârșit unei vieți strădalnice și închinată sfintei noastre biserici ortodoxe, școalelor ei și în-treg neamului românesc.

Regretatul fruntaș al clerului ardelean, în șirul lung al anilor săi, s'a dedicat unei activități multilaterale: școlare, bisericesti și politice, slujind credincios cauza bisericii și neamului nostru atât înainte de marele război, a cărui furtună cumplită a simțit-o alături de alții, cât și după ce timpul s'a limpezit și țările românilor au primit o nouă așezare, mai firească și mai dreaptă.

E de ajuns să amintim cu numele instituțiile, din care Dr. Iosif Blaga făcuse parte: a fost membru în Comitetul național al unirii românilor (din Paris în 1918), vicepreședinte al Senatului, profesor și director al liceului «A. Șaguna» din Brașov, inspector școlar șef, protopop în cetatea ortodoxiei noastre și paroh I al Bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Schei, — distins în țara liberă cu numeroase ordine pentru o activitate, ale cărei bune rezultate s'au resfrânt în largi cercuri asupra obștei.

Conștiincios slujitor al altarului, fire împăciuitoare de adevărat preot ortodox, distins și iertător, înțelept și sincer, însuflețit ca român intrasigent, a izbutit să dobândească simpatia și dragostea tuturor românilor de bine.

Pierderea lui o deplânge atât familia sa, adânc îndurerată și crescută în frica lui Dumnezeu, cât și biserica noastră, cu toate instituțiile ei, al căror membru marcant s'a dovedit ve-

nerabilul protopop al Brașovului, Dr. Iosif Blaga.

Inmormântarea rămășițelor sale pământești se va săvârși Duminecă, în 6 Iunie 1937, ora 4. p. m., dela Biserica Sf. Nicolae, Piața Unirii 1, în cimitirul din Groaverii Brașovului, în cavoul familiar.

Veșnică să-i fie pomenirea!

La tristul act al îngropării, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului va fi reprezentat prin P. C. Sa părintele Tr. Scorobeț, consilier arhiepiscopesc.

Nr. 5007—937

Inștiințare oficială

Comunicăm, că în 10 Iulie crt. va începe o sesiune extraordinară de examen de capacitate preoțească la Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu. La acest examen se pot prezenta absolvenții Academiei teologice «Andreiane», precum și licențiații Facultăților de teologie din Arhiepiscopia ortodoxă de Alba-Iulia și Sibiu, cari până cel mult la 5 Iulie crt. vor înainta cerere de admitere cu actul de naștere și de botez, și cu diploma de absolvire eliberată de Academia «Andreiană», respectiv cu diploma de licență în teologie.

Sibiu, din ședința bisericească a Consiliului arhiepiscopesc dela 31 Mai 1937.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAȚIUNI

Adunarea generală anuală a „Ligii Antirevizioniste Române” se ține în 8 Iunie 1937, la sediul central al Ligii, str. Brezoianu 23, în București. Congresul se va ocupa cu intensificarea acțiunii anti-revizioniste, cu strângerea de fonduri, cu mijloacele de propagandă efectivă pentru țară și străinătate, și în general cu tot ceea ce este considerat ca necesar pentru promovarea marelui idei de educație și apărare națională pe care o servește Liga. — Congresistii din provincie beneficiază de reducerea pe căile ferate acordată pentru ziua Restaurației pe întreaga țară.

zice dl Antonescu, idealist este omul „a cărui ființă sufletească se poate pătrunde integral de anumite valori ideale, pe cari i le impune propria lui conștiință”.¹⁹

Desigur că pentru școala creștină, pentru realizarea căreia milităm noi, amândouă doctrinele pedagogice descrise mai sus au un caracter negativ. O pedagogie naturalistă pură duce fatal la o concepție despre om pe care creștinismul nu o poate accepta. Și dacă omul nu este altceva decât o părticică a naturii, atunci nu poate exista o altă pedagogie decât aceea pe care o preconiza pedagogul Rousseau. Educația și deci și școala n'ar avea, după această pedagogie, altă misiune decât să elibereze și să ajute la dezvoltarea puterilor cari se găsesc în ființa individului. Rezultatele științifice cari descoper legile evoluției vieții sufletului, caracteristicile tipice ale vârstei, temperamentul, caracterul, formele de viață, diferențele sexuale etc. ne dau mijlocul cel mai potrivit, de a realiza forma individuală specială, în care apare structura tipică a copilului și de a face posibilă maturitatea acestuia, conform legii formative care e imanentă acestei structuri. De aceea această pedagogie are la bază credința eronată, că natura omenească ar fi bună: „Totul este bun ceea ce a eșit din mâinile Creatorului, și totul degenerază în mâinile omului”, zice Rousseau. Și știința și educația n'au alt scop decât de a împede această degenerare.

Optimismul acesta pedagogic, care

¹⁹ Ibidem.

Ziua Mamei în Sibiu a fost sărbătorită, conform programului ce l-am publicat, prin serviciu religios și prin festivalul din Aula Academiei teologice, unde s'a adunat mult public din localitate. Părintele profesor A. Nanu, în conferința sa, aduce prinosul cuvenit mamei bune, care a dat omenirii atâtea figuri de seamă. Președinta societății femeilor ortodoxe, dna Elvira Cioran, remarcă năzuința societății în scop de a sădi în tinerele fete virtuțile adevăratei femei. Trei eleve au citit lucrări foarte reușite și premiate cu ocazia concursului interșcolar ținut la Ziua Mamei. Corurile studenților teologi, la acest festival, au fost asemenea bine primite de numerosul auditor.

† Pr. Ambrosie Suciu, paroh în Agârbici, protopopiatul Mediașului, a încetat din viață în 14 Mai 1937, în vârstă de 50 ani, după o binecuvântată muncă de 26 ani la altarul Domnului. Rămășițele pământești ale decedatului, deplâns de o nemângăiată văduvă, cu 5 orfani, precum și de enoriașii săi, au fost înmormântate în 16 Mai c. în cimitirul local. Odihnească cu dreptii!

— Indurerata văduvă preoteasa Iustina Suciu și familia aduc mulțumiri respectuoase tuturor persoanelor care, la acest jalnic prilej, li-au adresat cuvinte de mângâiere.

Conferințe la sate. În ultimul timp conferențiarilor din Sibiu ai „Asociațiunii” culturale au ținut instructive și bine cercetate prelegeri în următoarele 8 comune: Ruși, Hașag, Ocna-Sibiului, Alămor, Loamneș, Mândra, Armeni și Bogatul. Conferințele, în număr de 16, de conținut economic, igienic, social, religios și istoric, au fost ținute de dnii: S. Teposu, Dr. L. Ionaș, Dr. N. Terchilă, prot. Gh. Maior, Pr. Aurel Nanu, Dr. C. Lungu, V. Șoica, N. Martin, Dr. Mavru, I. Isac, Dr. I. Stoichița și Iulian Dumitru.

În vederea serbărilor dela 8 Iunie 1937, dl revizor școlar, Ioan Dragomir, a avut la Sibiu, zilele acestea, o întrunire cu toți comandanții de străjeri din județul Sibiului.

Știre ziaristică. Primim dela Cluj întâiul număr din *România Eroică*, revistă lunară pentru promovarea românismului. Director: Ion Colfescu Delaturda, Red. și Admin.: Cluj, str. Vasile Goldiș 18/b. Abonamentul anual 250 lei. Tip. la „Lumina” Cluj.

În programul de muncă, noul confrate și-a înscris și lupta hotărâtă contra materialismului de astăzi, contra

acelora cari îl cultivă și alimentează. Armele cu care pornește la lupta de regenerare sânt: iubirea și însuflețirea, solidaritatea și sinceritatea, voința de a face binele, duhul de jertfă, ce trebuie să conducă pe adevărații luptători. O bună idee a revistei acum apărute, și căreia îi dorim toată izbânda, este: înființarea la redacție a unui birou de informații pentru plasarea de ucenici și tineri români în comerț și meserii la Cluj.

Preot bucovinean premiat. Academia Română a acordat, în sesiunea recentă, o parte a premiului V. Adamachi de 5000 lei (divizibil), preotului *Hostiuc Erast* pentru lucrarea: Schiturile și sihăstriile Bucovinei de altă dată, Cernăuți, 1936. — Raportor a fost păr. Șt. Meteuș.

Cincizeci de ani se împlinesc acum în Iunie 1937, decând guvernul ungar de pe vremuri a desființat Academia de drepturi din Sibiu, cercetată de numeroși tineri români ardeleni.

Ajutoare. Ministerul cooperăției dă ajutoare pentru construirea a 70 de cupatoare de uscat fructe. Pentru un cupator mare ministerul dă 30 mii de lei, pentru unul mijlociu 20 mii de lei, pentru un cupator mic 10 mii lei. — Anul acesta promite o bogată recoltă de fructe.

Adunare. Uniunea foștilor legionari-Sibiu, — convoacă pe toți foștii legionari la o adunare generală extraordinară în Sibiu, pentru ziua de 24 Iunie 1937, ora 10, în grădina Trei-Stejari. După constituirea adunării urmează: Raportul biroului cu arătarea aprobării legiunii ca persoană juridică, și fixarea zilei adunării generale ordinare.

Legea pedepsește pe părinții tinerilor, cari fumează înainte de-a fi ajuns la vârsta de 21 ani, — în țara Japonia. În alte țări, ca și la noi, patima fumatului, recunoscut ca stricacios sănătății cetățenilor, este tot mai răspândită. Profitul bănesc al statului sporește astfel, — dar celalalt profit, care privește mîntea și trupul contribuabililor, scade pe zi ce merge.

In numele meu și al familiei, exprim și pe această cale mulțumiri sincere tuturor acelora cari au luat parte prin scris sau personal, la durerea ce o am încercat prin trecerea la cele veșnice a scumpei mele fice Elena Flucuș, fostă funcționară la Biblioteca Arhidiecezană.

Sibiu, la Iunie 1937.

Maria Flucuș
văduvă de preot

mânt care se face în școala contemporană nu numai apuseană, ci și în școala românească. E de ajuns, cred, să amintim că acela care trece drept cel mai reprezentativ pedagog român, G. Antonescu, este reprezentantul pedagogiei idealiste-humaniste. Ceeace spune acest pedagog relativ la idealul educației, este identic cu ceea ce spun toți pedagogii idealisti humaniști. „Idealul în educație”, zice G. Antonescu, „constă în a cultiva toate forțele, care constituie organismul psiho-fizic al individului, precum și valorile ideale menite să inspire pe cele dintâi și să le dea direcția; cu alte cuvinte, educația va tinde continuu la realizarea valorilor ideale și la idealizarea forțelor reale, deci la idealismul activ”.¹⁶ Acesta este idealul în slujba căreia trebuie pusă școala. „Ea trebuie să-și subordoneze activitatea cu deosebire valorilor ideale și să pue deci mai mare preț pe acestea, decât pe activitatea practică”.¹⁷ Școala trebuie, după dl G. Antonescu, să formeze un tip de om idealist. Și, cu toate că domnia-sa caută să precizeze sensul acestui idealism, care n'ar fi nici un idealism în domeniul teoriei cunoașterii și nici un idealism metafizic, ci un idealism etic,¹⁸ noi susținem totuși că între idealismul etic al dlui Antonescu și idealismul humanist, descris de noi mai sus, nu este nici o deosebire. Căci,

¹⁶ G. G. Antonescu, *Pedagogia generală*, București 1930, p. 111.

¹⁷ Ibid., p. 110. Vezi același, *Pedagogia contemporană*, București 1935, p. 23, 25.

¹⁸ G. G. Antonescu, *Pedagogia contemporană*, București 1935, p. 132.

neagă existența păcatului originar, se află însă într-o flagrantă contradicție cu doctrina creștină despre păcat. Lângă voința spre bine se află în om și năzuința spre rău. Și tocmai depășirea tensiunii dintre bine și rău, prin nimicirea totală a năzuinței spre păcat, e problema centrală a creștinismului. O pedagogie care nu recunoaște această tensiune decât numai ca o urmare a influențelor mediului sau a unei educații false, trebuie să ia o atitudine negativă față de orice educație religioasă creștină. Și pedagogia naturalistă trebuie să facă acest lucru tocmai pentru că ea respinge noțiunile iraționale religioase: har, iubire, păcat, iertare, mântuire ca pe niște noțiuni cari împiedecă interpretarea rațională a aparițiilor. Pentru o atitudine fundamentată pe științele naturii o recunoaștere a factorilor transcendenți e imposibilă: Dumnezeu nu este o noțiune științifică, ci o certitudine a credinței.

Atitudinea negativă a pedagogiei naturaliste față de orice educație religioasă se mai explică și din alt punct de vedere. Cu certitudinea pe care credința i-o dă creștinului că Dumnezeu există, îi sânt date acestuia și valorile religioase, cari nu sânt altceva decât expresia voinței absolute a lui Dumnezeu. Pedagogia naturalistă nu cunoaște asemenea valori absolute, căci pentru ea nu există decât lumea temporală-spațială în care totul este relativ. Desigur că și această pedagogie operează cu idei, norme, valori dar acestea nu au o valabilitate absolută, ci numai formele veș-

nic schimbătoare ale dorințelor și dorurilor omului, și ca atare ele sânt creația anumitor raporturi culturale. Acestor forme aparțin și imperatiile morale și religioase. Ceeace noi numim conștiință religioasă morală nu e, deci, decât o urmare a înțelepciunii moștenite în decursul evoluției istorice. Justificarea acestora se bazează pe trebuințele vieții omenești, cari diferă dela cultura la cultură, și nu pe o valabilitate absolută.

Din fericire pedagogia aceasta naturalistă n'a avut o influență așa de mare, încât să poată deveni singurul principiu educativ al școlii, așa cum a fost concepția pedagogică a idealismului humanist.

Dar deși, noi recunoaștem aceasta, pedagogia idealistă a depășit mult naturalismul pedagogic prin aceea că a arătat importanța covârșitoare a idealului pentru lucrul educativ, totuși nici această concepție pedagogică nu poate fi, după părerea noastră, acceptată de un educator creștin. Pedagogii humaniști au făcut educației servicii de mare preț, prin aceea că au lămurit legile sufletului și ale spiritului cât și diferențierea acestora descoperind noi metode de lucru și de învățământ. Dar în ceea ce privește idealul educației formulat de pedagogia idealistă humanistă, nici acesta nu poate fi acceptat de o pedagogie care are pretenția de a se numi creștină ortodoxă. Pedagogia idealistă fixează educației idealuri și imperative, norme și valori cari, grație lucrului educativ, trebuie realizate în individualitatea omenească pen-

STIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 6 Iunie 1937, va predica teologul din curs IV *Gheorghe Malene*.

Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu. Reuniunea femeilor meseriașilor români pentru ocrotirea neputincioșilor, și Societatea națională a meseriașilor, industriașilor și comercianților patroni români, invită pe membrii lor la *Serbarea câmpenească*, ce se ține Duminecă în 6 Iunie 1937, în Dumbrava orașului. Plecarea la ora 8 jum. dimineața.

Nr. 5096 Ep.

Publicațiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere zidirea bisericii ortodoxe în comuna **Valea-lungă** — lângă Blaj.

Cei ce doresc să ia în întreprindere zidirea acestei biserici, vor înainta până la **11 Iunie a. c.** oferte în scris Consiliului arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, unde se pot vedea zilnic planurile, devizul și condițiunile, și se dau informațiuni.

Odată cu ofertele, reflectanții vor depune la cassiera Consiliului arhiepiscopesc garanție de Lei 20.000 (douăzeci mii) în numerar sau efecte de stat.

Oferte fără garanție nu se primesc. Sibiu, 20 Mai 1937.

Consiliul Arhiepiscopesc

Publicare de licitație

În ziua de **13 Iunie 1937** se ține licitație la ora 2. p. m. pentru construirea bisericii ortodoxe române din comuna **Daia**, județul Sibiu, numai în roșu, cu oferte închise.

Ofertanții trebuie să cunoască condițiunile de licitație, cari se pot vedea împreună cu devizul și planul bisericii la oficiul parohial din **Daia**, în ziua licitației. În ofertă trebuie să scrie dnii ofertanți că cunosc condițiunile de licitație.

Oficiul parohial ortodox român din comuna **Daia**, județul Sibiu.

Eg. Brăgeșan
protos.

[30] 1—1

tru ca acesta să devină personalitate. Pedagogia naturalistă era individualistă. Pedagogia idealistă-humanistă din contră e o pedagogie socială, căci normele și valorile pe care ea le fixează au o valabilitate pentru toți indivizii.²⁰ Dar aceste valori nu-și au existența într-o lume transcendentă — după cum am arătat și mai sus — ci ele sânt imanente lumii și spiritului omenesc. Ele își au obârșia în sfera culturii. De aceea cultura devine mediu educativ și în același timp și supremul scop al educației și al școlii. Cum e posibil acest lucru? Acest lucru e posibil, răspund pedagogii idealști, tocmai pentru că acesta este caracterul bunului cultural. „Bunurile culturale sânt scopuri. Așa bunăoară știința e scop al educației. Dar de aceea bunurile culturale nu sânt valori. Așa de exemplu știința nu este valoarea adevărului însuși. Dar ea este reprezentarea temporală a valorii supratemporale a adevărului. Știința este mediul în care e reprezentată temporal valoarea supratemporală a adevărului...”²¹ Adevărul e scop al științei „întrucât cunoașterea adevărului e scopul acesteia, dar nu un scop în afara științei, ci ca un conținut immanent al acesteia, iar știința e mediul în care conținutul adevărului supratemporal câștigă o formă temporală.”²² De aceea bunurile culturale sânt scopuri ale educației, pentru că în ele sânt reprezentate valori, sau, cum zice filosoful Rickert,²³ pentru că în bunurile culturale sânt realizate valori supratemporale. Și în acest sens bunurile culturale sânt atât mijloace,

²⁰ Și societatea nu este altceva decât „o societate a personalităților” fundamentată pe raporturi de valoare. Vezi Br. Bauch, *Beiträge zur Philosophie des deutschen Idealismus*, II, 2, 1921, pagina 5.

²¹ Br. Bauch, *Die erzieherische Bedeutung der Kulturgüter*, p. 10.

²² *Ibidem*.

²³ Profesor de filosofie în Heidelberg.

Publicațiune

Aviz domnilor antreprenori ortodocși români cari vor fi preferați

Consiliul parohial ortodox român din **Drăușeni**, tractul **Cohalmului**, județul **Târnava-mare**, publică din nou licitație publică, cu oferte închise, darea în întreprindere prin licitație: zidirea bisericii ortodoxe române, conform devizului și planului aprobat de Veneratul **Consiliu Arhiepiscopesc** sub Nr. 8936 din 6 Noembrie 1936; și dacă nu întrunește condițiile cerute această licitație fixată pe **16 Iunie 1937** ora 11 a. m., o a doua licitare prin aceasta se declară publicată pe **28 Iunie 1937** ora 11 a. m., și dacă nici o a doua licitare nu întrunește condițiile cerute, o a treia licitare prin aceasta se declară publicată pe **9 Iulie 1937** ora 11 a. m. când se va aranja prin bună învoială cu consiliul în caz că nu sânt mai multe oferte, darea în întreprindere a zidirii bisericii.

Planul și divizul și caetul de sarcini se pot vedea la oficiul parohial ortodox român în orice zi de lucru, dnii antreprenori vor avea a depune ofertele scrise și sigilate cel mai târziu până înainte de începerea licitației care se va ține după data de mai sus.

Drăușeni, din ședința adunării parohiale ținută la **16 Mai 1937**.

Oficiul parohial ortodox român:

[29] 1—1 **Dimitrie Șica**
paroh-șefedinte

Eforia Fundațiunii culturale „Dr. I. Mihu”, Sibiu
Nr. 61—1937 (28) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de ajutor de vințel la via Fundațiunii culturale „Dr. I. Mihu” dela **Sărăcsău-Băcăinți**, gara **Șibot** (jud. Hunedoara) se publică concurs.

Dela reflectanți se cere să fie cetățeni români, de religie ortodoxă, cu serviciul militar făcut și să aibă practică de cel puțin trei ani în ale viticulturii și să fie bine priceput în îngrijirea vinurilor și lucrarea viei.

Beneficiile împreunate cu acest pot sânt: locuință în natură, lemne de foc din pădurea Fundațiunii și salariu după învoială.

Cel ales va trebui să intre în serviciu la **15 Septembrie a. c.**

Cererile de concurs timbrate cu 8 Lei plus 1 Leu aviație se vor înainta până la **1 Iulie** pe adresa: *Fundațiunea culturală „Dr. Ioan Mihu”, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 32.*

La cerere se vor înainta următoarele acte:

1. Extras de botez,
2. Certificat de cetățenie,
3. Certificat despre școlile cercetate,
4. Certificat de serviciu,
5. Certificat de moralitate dela preot,
6. Alte acte recomandatoare.

În cerere se vor arăta condițiunile și pretenziunile de angajare.

Cererile fără acte în regulă nu se vor lua în considerare.

Cuc. preoți sânt rugați a atrage atențiunea celor interesați asupra acestui concurs.

Sibiu, 12 Mai 1937.

Eforia fundațiunii culturale
„Dr. Ioan Mihu”

Clopote, Policandre, Sfeșnice

fabricația „OITUZ” București, din material calitatea I, cu garanță în scris pe 50 de ani oferă **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, unde se pot vedea diferitele modele gata, cu cele mai convenabile prețuri și franco, gara de predare.

Clopotele se fabrică în orice greutate și în tonul ce se cere, în termen de 30 zile. Inscripția pe clopote se face gratuit.

ANUNT

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea **Librăriei și Tipografiei arhidiecezane**, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești, să se procure dela **Tipografia și Librăria arhidiecezană**.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 177—937

(27) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Lăpugiu Inferior** cu filia **Ohaba**, din protopopiatul **Dobra**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în *Telegraful Român*.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu dela stat.
2. Sesiune parohială, dela materă 18 jugăre cad., ear la filie 25 jug.
3. Locuință în casa parohială, încă nu deplin terminată.
4. Birul preoțesc obișnuit, în bucate.
5. Stola, stabilită în toate parohiile tractului.

Petițiile de concurs, cu documentele necesare și încuviințarea de candidare dela **Consiliul arhiepiscopesc**, se vor înainta în termen oficiului protopopes în **Dobra**, ear prezentarea în parohie se face cu avizul protopopului.

Dobra, la 9 April 1937.

Iosif Morariu
protopop

cât și scopuri ale școlii și ale educației. Educatorul nu poate face educația decât ca o educație spre bunuri culturale cât și prin bunuri culturale. Scopul suprem al educației este acela „de a face legătura între valoare și realitate.”²⁴ Așa că numai „acolo e educație, unde e cultură și numai acolo se poate vorbi de cultură unde e educație, amândouă se desăvârșesc în iubirea pentru valoare.”²⁵ Ceeace înseamnă că supremul scop al școlii este cultura. Cultura singură e aceea care dă sens educației și școlii.

Dar nu ne contrazicem oare, căci mai sus am afirmat că scopul educației e personalitatea? Această contrazicere e însă aparentă, pentru că personalitate devine cineva numai întrucât e purtător de valori culturale.

Idealismul humanist absolutizează valoarea culturii și de aceea el subordonează și religia culturii. Căci pentru pedagogii humaniști religia e un bun cultural ca și toate celelalte bunuri ale culturii, căci și religia nu este decât o valoare în sistemul culturii, așa cum e și arta și știința și dreptul etc. E foarte adevărat că pedagogia idealistă dă o valoare mult mai mare religiei în acest sistem al culturii decât celorlalte valori. Dar tocmai de aceea valoarea religiei e în funcțiune de aportul pe care ea îl aduce în domeniul culturii. Aici își are locul justificarea învățământului religios în școala contemporană, fundamentată pe concepția pedagogică idealistă humanistă. Căci învățământul și educația religioasă n'au alt rost decât să contribuie la viața culturală a omenirii și al indivi-

²⁴ Bruno Bauch, *Die erzieh. Bedeutung der Kulturgüter*, p. 12.

²⁵ H. Johannsen, *Kulturbegriff und Erziehungswissenschaft*, p. 67. Vezi și G. G. Antonescu, *Educație și cultură*.

dului. O cultură fără colorit religios nu e cultură desăvârșită, și de aceea locul pe care îl are învățământul religios în școală e întrucâtva justificat. Religiei i se recunoaște, deci, în sistemul valorilor ideale și bunurilor culturii un loc modest ca și la celelalte valori.

Natural, religia a jucat în viața culturală a popoarelor un rol nespuse de mare. Dacă cineva studiază cultura grecească egipteană, cât și operele artiștilor și ale filosofilor, ar putea ajunge la concluzia că religia a fost culmea acestor culturi. De asemenea și cultura evului mediu își are obârșia tot în religie. Depinde de concepția pe care cineva o are despre religie. Căci dacă religia își primește valoarea dela cultură, atunci, cultura fiind realizarea valorilor și deci o operă a omului, și religia nu este altceva decât tot o faptă a omului. Religia devine o posibilitate omenească. Se pare că omul ar avea posibilitatea să se identifice cu Absolutul, ca și când legătura originară dintre om și Dumnezeu n'ar fi fost ruptă niciodată.

Nu e locul aici să arătăm prăpăstiile spre care ne duce o asemenea concepție, dar ținem să spunem, că o asemenea metalizică, care subordonează cultura religiei, e în flagrantă contrazicere cu doctrina creștină ortodoxă. Și deci și pedagogia idealistă humanistă nu poate fi acceptată ca fundament al unei școlii creștine ortodoxe. Căci între idealismul filosofic și ortodoxie sânt contraziceri principiale, cari nu pot fi nivelate niciodată.

De aceea nici un principiu pedagogic despre care am vorbit mai sus, nu poate fi acceptat de o pedagogie ortodoxă. Cu totul altcumva se prezintă însă principiul pedagogic care își are înfipte rădăcinile în antropologia creștină ortodoxă. Pentru ce?

Pentru că noi credem că antropologia creștină ortodoxă vede pe om mai real, mai adevărat, mai adânc și mai bogat decât toate doctrinele filosofice descrise mai sus. Și de aceea și idealul unei educații, așezate pe peatra certitudinii evanghelice, este pentru noi mult mai adevărat decât al oricărei doctrine filosofico-pedagogice. Ortodoxia vede în om o creatură a lui Dumnezeu, creată pentru a se bucura în veșnicie de viață în comunitate cu Creatorul ei. Dar, din viața lui liberă, omul a rupt această legătură cu Dumnezeu și a căzut în robia păcatului. Și pentru a putea fi iarăși reabilitat a trebuit ca Dumnezeu să se facă om, să ia asupra sa noianul păcatului omenești și prin moartea și învierea Sa să îndumnezeiască natura omenească și să restabilească iarăși comunitatea între om și Dumnezeu. Ideea centrală a creștinismului ortodox este ideea alor două naturi unite într-o unitate concretă. Acesta este misterul central al creștinismului, care nu poate fi cuprins de rațiunea omenească așa de neputincioasă. Și noi opunem monismului și monofisitismului eretic idealist această doctrină, după care omul a devenit, grație Mântuitorului Hristos, aceeași el trebuie să fie: un suflet mântuit. Mântuirea omului din scăvia lui Lucifer n'a putut fi făptuită decât prin apariția omului absolut, a Fiului lui Dumnezeu. Acesta singur a putut să redea iarăși omului locul său suveran în Cosmos și să renască pe noul Adam. „Și Adam cel nou însemnează o treaptă mai înaltă în creația lumii decât Adam cel vechi în Paradis. Adam cel nou, renăscut prin Hristos într'un nou om spiritual, nu mai este un orb pasiv, ci un creator clarvăzător, un fiu al lui Dumnezeu care continuă opera Tatălui.”²⁶

²⁶ Berdiaiev, *Anthropodizee*, p. 265.